

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

כינוס השלוחות העולמי

ביום חמישי השבוע נפתח הכינוס העולמי של 'השלוחות' – נשות השלוחים מכל קצווי תבל. הכינוס נערך במרכז חסידות חב"ד בברוקלין, ניו-יורק. הוא מתקיים בכל שנה סמוך לכ"ב בשבט, יום-השנה להסתלקות הרבנית חיה-מוסקא שניארסון, רעייתו של הרבי מליובאוויטש. מאות שלוחות, מכל קצוות תבל, מגיעות לכינוס וידונו בבעיות המיוחדות שעמן מתמודדת שליחת חב"ד, מחינוך הילדים במקומות נידחים ועד פעילות ציבורית בקרב נשים ובנות.

יום-עיון: הלכה ורפואה

מכון שלזינגר מקיים יום לימוד לזכרו של הגרא"י וולדינגר, מחבר שו"ת 'ציצ' אליעזר', ולרגל הוצאתה המחודשת של האנציקלופדיה ההלכתית-רפואית, מאת הפרופ' אברהם שטיינברג. שיעורים בענייני הלכה ורפואה יועברו על-ידי הרבנים הגאונים: ז"ל גולדברג, ש' דייכובסקי, נ' טוקר, י' נויבירט, מ' פרבשטיין, י' שפרן. יום הלימוד יהיה אי"ה ביום שלישי, כ"ה בשבט, מהשעה 4:15 אחר-הצהריים, במרכז הרפואי שערי-צדק בירושלים. הכניסה לכול. טל' 6555266-02.

אוסף קרליבך

בהוצאת נועם הפקות הופיע להיטים הגדולים – אוסף נבחר של מיטב שירי ר' שלמה קרליבך. באוסף שלושה תקליטורים, ובכל אחד ואחד מהם כשנים-עשר שירים. טל' 704120-700-1.

מצגת השבת

הגב' ש' מנדלסון הפיקה מצגת מיוחדת לילדים על השבת, המוגשת בתקליטור מולטימדיה. יש כאן סיפורים ושירים על השבת. טל' 8477003-054.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
5:04	5:38	5:52	5:13
6:06	6:40	6:46	6:10

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915
טל' 972-3-9607588 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

תורה שבכתב ותורה שבעל-פה

התורה שבעל-פה איננה תוספת חיצונית לתורה שבכתב, אלא הפירוש המוסמך של התורה שבכתב, פירוש שנמסר עם נתינתה של התורה. בלעדיה לא היה אפשר כלל להבין את ציווי התורה

לפרש את הציווי "וקשרתם לאור על דרך והיו לטוטפות בין עיניך", ותקבלו עשרה פירושים. אבל בני-ישראל היו צריכים להניח תפילין מיד, וברור שעם הציווי הכתוב ניתן להם פירוש מפורט בעל-פה כיצד מקיימים את המצווה.

זוהי למעשה התורה שבעל-פה. אין כאן 'פרשנויות' אלא תורה שניתנה מהקב"ה בהר סיני. חלק מהתורה ניתן בכתב, וחלק אחר ניתן למשה רבנו בעל-פה. בדיוק לשם כך עלה משה להר-סיני ושהה שם ארבעים יום. שם קיבל מהקב"ה את התורה שבעל-פה ואת הכללים שבהם יש ללמוד את דברי התורה. כשירד משה מההר מסר את הדברים לעם-ישראל, וכך הועברה התורה מדור לדור – התורה הכתובה ועמה הפירוש שניתן לה בעל-פה.

ההחלטה לכתוב

דורות רבים השתמרה התורה במתכונת זו, של שינון התורה שבעל-פה והעברתה מאב לבן ומרב לתלמיד. היא לא נכתבה משום שהיה איסור לכתוב את התורה שבעל-פה – "דברים שבעל-פה אי אתה רשאי לאומרם בכתב". אחת הסיבות לאיסור היא העובדה שכל דבר שנכתב עשוי להצריך פירוש, בעוד תורה שמועברת בעל-פה יש בה קשר רצוף בין רב לתלמיד ואפשר מיד לברר שאלות ולהתיר ספקות.

התורה שבעל-פה החלה להיכתב מתוך כורח, כאשר גברו גזרותיה של מלכות רומי והתחיל להיווצר נתק בין הדורות. רבי יהודה הנשיא חשש שמא תשתכח התורה, ועל-כן כתב את המשנה, המרכזת את עיקרי התורה שהועברה עד אז בעל-פה. אך גם המשנה נכתבה בתמציתיות רבה, בהנחה שפירושה יועבר בעל-פה. עם הזמן התברר שגם כאן מתחיל להתעורר צורך לכתוב את הדברים כדי שלא יישכחו, וכך נכתבה הגמרא.

התורה שבעל-פה אינה אפוא תוספת חיצונית לתורה שבכתב, אלא הפירוש המוסמך של התורה שבכתב, פירוש שנמסר עם נתינתה של התורה. היא המפתח להבנת התורה, ורק בזכותה התורה השתמרה בידינו.

פעמים רבות אנו נתקלים ביהודים האומרים, שהדבר החשוב ביותר בעיניהם הוא לקיים את עשרת הדיברות. אחרים טוענים שהם מקיימים מה שנאמר בפירוש בתורה (שבכתב), אבל אין הם חשים מחוייבות לתורה שבעל-פה (או בשפתם: "לפרשנויות המאוחרות יותר"). קל להוכיח שלאמירות האלה אין כיסוי, וכי הן משקפות חוסר הבנה של התורה.

נתחיל במי שמצהיר על נאמנותו לעשרת הדיברות. אם תבקשו ממנו לציין את עשרת הדיברות, היקרים כל-כך לליבו, בדרך-כלל לא יוכל למנותם. הוא "יוסיף" דיברות כמו "לא תשקר" או "והדרת פני זקן"... אם תשאלוהו על שמירת השבת, ישיב בביטחון שהשבת אינה מוזכרת בתוך עשרת הדיברות, ולכן הוא פטור ממנה.

יהיו מי שאכן טרחו לעיין בפרשת יתרו וקראו את עשרת הדיברות. הללו יודעים כי השבת היא הדיבר הרביעי, ולטענתם הם שומרים אותה, בדרכם. אבל מה משמעות הציווי "זכור את יום השבת לקדשו"? איך מקדשים את השבת? ומה הכוונה באיסור "לא תעשה כל מלאכה" – מי מגדיר מהי מלאכה האסורה בשבת? אחד יאמר ש'מלאכה' היא עבודה בשדה ובבית-החרושת, ואילו חברו יטען שגם חיתוך ירקות לסלט הוא 'מלאכה'. האם ייתכן שהתורה מצווה אותנו דבר מעורפל לחלוטין, הפתוח לפרשנויות אישיות?

לא פרשנויות

האמירה כאילו התורה שבעל-פה היא 'פרשנות מאוחרת' מתעלמת מעובדה יסודית פשוטה: כאשר ניתנה התורה היו בני-ישראל צריכים מיד לקיימה. אם שמעו במעמד הר-סיני שאסור לעשות מלאכה בשבת, היו צריכים מיד לדעת מה ההגדרה של 'מלאכה'. לא היה אפשר לחכות ל'פרשנויות מאוחרות', שכן כדי לקיים את התורה היו חייבים להבהיר מיד את פרטיו של כל ציווי ואיסור.

התורה כתובה בתמציתיות רבה. מצוות רבות נאמרו למעשה בקודים. תנו לעשרה אנשים

לחבר את החכמה למעשה

מדרגתו של הראש, שהוא הדרגה הגבוהה ביותר של האדם כפי שנברא על-ידי הקב"ה.

הסוד וההלכה

גם בתורה קיימות ארבע הדרגות הללו, הנחלקות לשתי קבוצות – שלוש ועוד אחת. שלוש הדרגות הראשונות הן הפשט, הרמז והדרש שבתורה, שהן בבחינת ה'גוף' של התורה. תכליתו של האדם להגיע, על-ידי יגיעתו, ל'ארבע אמות' – גם לחלק הרביעי, שהוא למעלה מה'גוף' של התורה, הלא הוא חלק הסוד, נשמת התורה.

אף-על-פי-כן נקראות כל ארבע הדרגות הללו "ארבע אמות של הלכה". שכן ההוכחה שהאדם אכן הגיע לדרגה הרביעית, לסוד שבתורה, היא כאשר הדבר בא לידי ביטוי ב'הלכה', בהתנהגותו המעשית. זה מה שאומר הרמב"ם, שתכליתו של האדם להגיע לשלמות של 'חכמה ומעשה' – זה החיבור בין הדרגה העליונה שבתורה, הסוד שבתורה, עם המעשה בפועל.

(לקוטי שיחות כרך טז, עמ' 193)

ארבע האמות, שהוא הנקרא "מקומו של אדם".

הגמרא מסבירה כי אחד הטעמים לקביעה זו הוא, שגופו של אדם תופס שלוש אמות, ועוד אמה ניתנה לו כדי שיוכל להרים את ידיו מעל לראשו.

הכוח לעשות

הסבר העניין: העולם שברא הקב"ה הוא עולם שלם ("על מילואו נברא"), ובכל-זאת אומרים חז"ל שהפסוק "ברא אלוקים לעשות" מלמדנו, שתכלית הבריאה היא שהאדם יתקן את העולם ויוסיף לו שלמות.

ייעוד זה בא לידי ביטוי בקביעה שכל אדם יש לו ארבע אמות: שלוש אמות מציינות את שלמותו של האדם כפי שנברא על-ידי הקב"ה, והאמה הרביעית מייצגת את 'ידי', שבהן הוא יכול לעשות, לתקן ולהוסיף שלמות. אך יש לשים לב ללשון חז"ל, שהידיים נועדו להגיע עד מעל הראש. משמעות הדבר היא, שעל-ידי מעשיו ('ידיים') יכול האדם לעלות לדרגה עליונה אף

עמד הר-סיני היה אירוע יחיד מסוגו, ולא יהיה עוד אירוע כזה. מכאן, שכל ענייני התורה, ובכלל זה הגילויים המופלאים של סודות התורה שיהיו לעתיד לבוא, כבר ניתנו במעמד הר-סיני. אלא שיש עניינים שנתגלו מיד, יש עניינים שנתגלו במשך הדורות, ויש עניינים שיתגלו בזמן הגאולה.

על התורה אנו מוצאים הגדרה של ד' אמות: "ד' אמות של הלכה". הרמב"ם מסביר (בהקדמתו לפירוש המשניות שלו) כי אין לפרש את המושג הזה במשמעותו הפשוטה, כאילו רק ההלכה היא עיקר התורה וכל התורה כולה "מושלכת אחר גויו"; אלא ההלכה מבטאת את תכליתו של האדם – להגיע לשלמות של "חכמה ומעשה". עלינו להבין עניין זה, וכמו-כן יש להבין מדוע הדבר קשור דווקא ל**ארבע** אמות.

ארבע אמות של אדם

בכמה וכמה עניינים בתורה נקבע לכל אדם תחום של 'ארבע אמות'. לומדים זאת מהפסוק "שבו איש תחתיו", שהכוונה היא להישאר בתחום

מן המעיין מתן תורה | מאת הרב אליעזר ברוד

הגבלה כהתחלה

"והגבלת את העם סביב לאמר" (שמות יט, יב). על-פי הסדר שהיה במתן תורה נהגו גם החסידים בבואם להתקרב לעבודת ה': תחילה היו מקבלים עליהם הגבלות מסוימות, כמו להימנע מענייני העולם שמשתוקקים אליהם מאוד. הגבלות אלה הן תחילתו ויסודו העבודה.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

דרושה אש

"מפני אשר ירד עליו ה' באש" (שמות יט, יח). כל העניינים שהיו במתן תורה סיבתם היא האש. ללמדנו שכל ענייני תורה ומצוות צריכים להיות בחמימות וברשפי-אש. הכוח לזה ניתן במתן תורה – "אשר ירד עליו ה' באש".

(ספר המאמרים תש"א)

עליית החומר

התורה ניתנה דווקא על הר, כי ההר והמישור שניהם אדמה, אלא שההר מוגבה. כוונת נתינת התורה הייתה שבני-ישראל יזכרו ויעלו את גשמיות העולם. דבר זה רמוז בהר, שהוא עפר, אך עם זה הוא גבוה, דבר המסמל את עליית החומר והזדככותו.

(ספר המאמרים ת"ש)

תנועה של חיים

"וירא העם וינעו" (שמות כ, טו). "וירא העם" – בשעה שראו אלוקות, מיד "וינעו" – נעשתה אצלם תנועה של חיים.

(היום יום)

הגבהה ולא גאוה

התורה ניתנה בהר, להורות שלימוד התורה וההילוך בדרכי ה', צריכים ליצור באדם הגבהה הלב. אולם עם זה יש להיזהר מאוד שלא לבוא מהגבהה זו למידת הגאוה.

(ספר המאמרים תש"ג)

עם סגולה

את ימי העולם אפשר לחלק לשתי תקופות: הראשונה, מבריאת העולם ועד מתן תורה, והשנייה, מזמן מתן תורה, שמאז נקראו ישראל בכינויי חיבה מיוחדים כמו "עם סגולה", "העם הנבחר", ו"גוי קדוש".

(ספר המאמרים תש"ו)

העלאת הזמן והמקום

"והר סיני עשן כולו" (שמות יט, ז). 'עשן' ראשי-תיבות עולם, שנה, נפש, שהם למעשה מציאות העולם: 'עולם' – המקום; 'שנה' – הזמן; 'נפש' – חיות. בהר-סיני ניתנה לנו היכולת לברר ולהעלות את המקום והזמן ולהכניס בהם אור וחיות אלוקיים.

(אדמו"ר הזקן)

אמרת השבוע

דין פרוטה

הצדיק רבי יחיאל-מאיר מווסטינין נסתלק מן העולם ביום שישי, כ"א בשבט, ערב שבת קודש פרשת יתרו. קודם פטירתו ביקש משני בניו, רבי אריה-לייבוש ורבי ישראל-משה, שיעמדו ליד מיטתו ויקראו לפניו את עשרת הדיברות. הבנים קראו, ואחרי כל דיבר היה מפרש להם את משמעותו של הדיבר.

כשקראו לפניו את הדיבר "לא תגנוב", אמר להם: "דעו לכם כי אין הבדל אם גונבים שק מלא כסף או פרוטה אחת. 'לא תגנוב' פירושו שאסור לגנוב!".

קדושה שנעלמה

לאחר פטירת רבי ישראל מרוז'ין השתוקק כל אחד מבניו לקבל את התפילין שהניח, תפילין שירש מאביו סבו, המגיד ממזריטש. הוחלט להטיל גורל וזכה צעיר בניו, רבי דוד-משה.

חלפו שנים. ערב אחד ישב הרבי מסדיגורה, רבי אברהם-יעקב, בנו הבכור של הצדיק מרוז'ין, בחברת חסידיו. סיפר הרבי בגדולת המגיד ממזריטש, ובתוך כך עלה גם עניין התפילין שלו, המוחזקות בידיו של אחיו, רבי דוד-משה, המנהיג את עדתו בצ'ורטקוב.

חדי-העין יכלו להבחין בחילופי מבטים בין שניים מהיושבים סביב השולחן. לפתע קם אחד מהם על רגליו. "רבי!", פתח ואמר בקול נרגש, "אני וחברי החלטנו לגלות סוד שנצרכו בליבנו זמן רב. כמעט שלא ייעשה עשינו...".

ואז, כמו על-פי אות מוסכם מראש, קם גם חברו והחל לספר: "יום אחד שוחחתי בינינו על כך שרובנו רצה כל-כך בתפילין של המגיד הקדוש. סברנו שהואיל והוא הבכור בבניו של הצדיק מרוז'ין, הרי שלו משפט הבכורה, וראויות התפילין להיות שלו. יום אחד התגנבנו לביתו ולחדרו של רבי דוד-משה, פתחנו את ה'בתים' של התפילין, הוצאנו מהן את הפרשיות המיוחסות, הכנסנו במקומן פרשיות מהודרות אחרות, תפרנו מחדש את הבתים והסתלקנו. רק מאוחר יותר תפסנו את חומרת המעשה שעשינו".

שני החסידים נראו אפופי חרטה וכלימה. קולו של החסיד נשבר כשהמשיך בווידויו: "לא ידענו מה לעשות בפרשיות הקדושות. להחזירן למקומן - חששנו, שמא ניתפס בקלקלתנו. גם להביאן אל הרבי - יראנו. כבר זמן רב מבקשים אנו לתקן את העוול הנורא, ואיננו יודעים איך ומתי. עתה, כשהחל הרבי לדבר בעניין, ראינו בכך אות משמים כי הגיעה השעה לגלות את חטאנו ולבקש עליו כפרה".

בתוך כך הוציא החסיד הראשון מכיסו תבילה קטנה, וביד רועדת הניחה לפני הרבי. החסידים, שהיו עדי שמיעה למעשה, נרעשו עד עומק נשמתם. קשה היה להם להאמין כי שני אברכים יראי-שמים מסוגלים היו לבצע מעשה חמור כל-כך. עיני כול נישאו אל הרבי, בציפייה דרוכה למוצא פיו.

הרבי פתח באיטיות את החבילה הקטנה והוציא ממנה את הפרשיות.

בריכוז רב התבונן בהן, שורה אחר שורה, מילה אחר מילה, ואז עטף אותן בחזרה, נשק להן והכניסן לכיס הפנימי של מעילו.

הרבי ישב אחוז בשרעפים. לפתע אמר: "אבקש מכולכם לשמור על סודיות מלאה של כל מה שנחשף כאן הערב. בעוד כמה ימים אסע אסע-ירצה-ה'".

לצ'ורטקוב. אם משהו מכם חפץ להצטרף אליי - בכבוד רב".

בהגיע הרבי מסדיגורה בלוויית חסידיו לצ'ורטקוב, יצא רבי דוד-משה לקבל את פני אחיו הבכור בכבוד ואהבה. אווירת יום-טוב אפפה את העיירה. למחרת בבוקר הכניס רבי דוד-משה את

חסידות | מאת מנחם ברוד

הכנה להתגלות

א לפי שנים יושבים יהודים ולומדים תורה, מתעמקים במילותיה, חודרים לסודותיה, ולכאורה נראה שים התורה נפרש והולך מדור לדור ומגיע למרחבים עצומים. אולם חכמינו ז"ל מזכירים לנו, שכל לימוד התורה שלנו אינו אלא בבחינת חינוך והכנה ללימוד האמיתי - לתורתו של משיח.

וכך נאמר במדרש (קוהלת-רבה פרשה יא,ח): "התורה שאדם למד בעולם-הזה, הבל הוא לפני תורתו של משיח". ברור שאין הכוונה לומר שהתורה שאנו לומדים היא חלילה חסרת-ערך, אלא שלעומת תורתו של משיח היא בבחינת 'הבל', משום שתורתו של משיח גבוהה ונעלית ממנה לאין-ערך. אם-כן, כל הלימוד שלנו הוא הכנה לקראת הלימוד האמיתי.

כחינוך הילד

דבר דומה נאמר על קיום המצוות. חז"ל אומרים, שקיום המצוות בזמן הזה אינו בבחינת 'ציון' וסימן לקיום המצוות האמיתיות. הדברים נסמכים על דברי ירמיהו (לא,כא): "הצייני לך ציונים". דברים אלה נאמרים לעם היוצא לגלות, והנביא אומר לו, שגם בזמן הגלות יקפיד לקיים את המצוות, כ'ציון' וכהכנה לקראת קיום המצוות השלם בזמן הגאולה.

אף כאן ברור שאין הכוונה להמעית חסו-שולום מערך המצוות שאנו מקיימים, אלא להפליא את מעלת קיום המצוות של זמן הגאולה, עד שלגבי דרגה זו נחשבות המצוות שלנו 'ציון' וסימן בלבד. שכן אז נגיע לקיום המצוות 'כמצוות רצונך', במלוא השלמות, עד שעבודתנו עכשיו אינה אלא הכנה וחינוך לקראת השלמות הזאת (נתבאר בהרחבה ב'המשך' וככה תר"ז, פרק יז-כב).

משום כך נחשבת כללות עבודתנו בזמן הזה כחינוך של ילד. כשמחנכים ילד, מרגילים אותו ללימוד תורה ולקיים מצוות, אבל ברור שכל עבודתו אינה אלא הכנה לקראת התקופה שבה יגדל ואז ילמד תורה ויקיים מצוות עם כל השלמות של 'גדול'. כך כל עבודתנו בלימוד התורה ובקיום המצוות במשך הגלות היא חינוך והכנה לקראת הזמן שבו נגיע למדרגת 'גדול', בימות המשיח (ליקוטי-שיחות כרך כא, עמ' 280).

תורה של ראייה

מעלת תורתו של משיח על התורה שלנו היא בדוגמת ההבדל בין ראייה לשמיעה. יכול אדם לשמוע תיאור של נוף או של אירוע, ונראה לו כי הוא אכן מקבל תמונה. אולם ברור שהתמונה המצטיירת במוחו אינה אלא צל חיוור של הדבר עצמו, ואין ערוך בינה ובין ראייה במר-העיניים. הראייה, נוסף על הבהירות והחדות שהיא מעניקה, אין בה ספקות ופקפוקים, והיא גם מקיפה בבת-אחת אין-ספור פרטים, שכדי לתארם יש צורך במילים רבות.

זו תהיה מעלת תורתו של משיח - גילוי הדברים בבחינת ראייה [וכפי שהדברים משתקפים גם בכך שבגמרא הלשון הרגיל הוא 'תא שמע' (=בוא ושמע), ואילו בספר הזוהר, פנימיות התורה, מעין התורה דלעתיד, הלשון השכיח הוא 'תא חזי' (=בוא וראה). שכן בפנימיות התורה מאירה מעלת הראייה של תורתו של משיח]. המשיח יגלה את ענייני התורה לכל אחד ואחד בבחינת ראייה ממש - 'וראו כל בשר יחדיו'.

אולם כשם שעל לימוד התורה בגן-עדן נאמר 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו', שכן לימוד התורה בעולם הזה הוא הכנה וכלי לקבלת התורה בגן-עדן - כך גם לשם לימוד התורה בבחינת ראייה לעתיד לבוא יש צורך בהכנה בזמן הזה. אדם ששומע מראש הסבר על מה שהוא עתיד לראות, יגלה אחר-כך רבדים עמוקים יותר ממי שראה את הדבר בלי הסבר והכנה. וכך, על-ידי שאנו לומדים היום תורה, בבחינת 'שמיעה', נוכה להבין ביתר עמקות את מה שיראה לנו משיח-צדקנו.

אחיו לחדר שבו נהג להתכונן לתפילת שחרית, קודם צאתו לבית-המדרש. על השולחן היו מונחים שלושה זוגות תפילין - רש"י, רבנו-תם ושימושא-רבה. במרחק-מה מאלה נחה שקית נוספת, שאותה הכיר הרבי מסדיגורה מיד כשקית התפילין של המגיד, התפילין שנהג אביהם להניח.

הרבי מסדיגורה עקב בעניין רב אחר מעשי אחיו הצעיר. רבי דוד-משה הוציא את התפילין של המגיד מהשקית ואחזן בשתי ידיו. הוא עצם את עיניו, ומצחו נחרש קמטים של דבקות. לאחר כמה שניות פקח את עיניו. הוא נאנח עמוקות, ולאחר מכן הניח מידיו את התפילין והחזירן לשולחן. אחר-כך לקח את התפילין שלו והניחן.

תפילת שחרית תמה, ושני האחים חזרו לחדר כדי לחלוץ תפילין של רש"י ולהניח את שני הזוגות הנוספים, כמנהגם.

בעודם גוללים את רצועות התפילין, שאל הרבי מסדיגורה את אחיו הצעיר על התפילין הקדושות של המגיד. פניו של רבי דוד-משה עטו ארשת צער וקולו הסגיר שיברון-לב. "מה אומר לך,

אחי היקר. כואב לי מאוד. בוקר אחד, לפני זמן רב, רציתי להניח את התפילין, בכלל יום, אולם חשתי כי דבר-מה השתנה ואיננו עוד כתמול שלשום.

תמיד, כאשר אך נטלתי בידי את התפילין הקדושות של המגיד, הייתי חש רטט של קדושה, אך הפעם לא רעדתי... נדמה היה לי כאילו הקדושה נסתלקה חלילה מהתפילין.

"ברור היה לי כי החיסרון אינו בתפילין אלא בי. נראה שנכשלתי בחטאי ושוב איני ראוי להניח את התפילין של המגיד הקדוש. מאותו יום אני מפשפש במעשי בכל יום ומשתוקק לדעת במה חטאתי, וכיצד אוכל לתקן זאת. בכל בוקר אני נוטל את התפילין כשליבי קרוע. אולי יכול אתה, אחי היקר, לתת לי עצה או תיקון?".

הרבי מסדיגורה היה נרגש מאוד. "אחי האהוב", אמר לרבי דוד-משה, "לחנים חושד אתה בעצמך. בטוחני כי אין אדם הראוי ממך להניחן. ואכן, בשל כך הגעתי לכאן. הסכת ואגלה לך את הסוד...".

אז-גילה הרבי מסדיגורה לאחיו את עיקרי המעשה החמור שביצעו שניים מתחסידי, אשר כבר התחרטו על כך בלב שלם. "בעצמי הגהתי את הפרשיות, והן שלמות כפי שהיו", הוסיף. "הכנס אותן שוב לתוך הבתים, ואני בטוח שאותם רגשות נעלים של רטט וקדושה ישובו אליך כבראשונה".

אין צורך לתאר את התרגשותו ואושרו של רבי דוד-משה לנוכח הפרשיות שהושיט לו אחיו.

"בשעת בריאת העולם קטרגו מלאכי השרת ואמרו 'מה אנוש כי תזכרנו'. וכן בשעת מתן-תורה. אך דעת לנבון נקל שבימות המשיח, שנהיה אנחנו גדולים מהם - אז דינן נצח" (ישמח משה חלק א, ד, ת, ב).

בציפייה לגאולה

הצייר שגילה את השמים בארץ

האחרון הצליחו הוא והוריו להגר לבואנוס-איירס. שאר בני המשפחה, שנותרו מאחור, נספו בשואה.

"באתי להתפלל"

בגיל עשרים ושלוש, לאחר שהתחתן, הגיע ארצה עם קבוצה גדולה של עולים מארגנטינה, שבתור להתיישב בקיבוץ ליד הכינרת. החיפוש אחר משמעות אמיתית לחיים הוליכו למכון מאיר בירושלים. מאוחר יותר יצא לשנתיים בברזיל, כדי לעשות בה נפשות לרעיון הקיבוצי. עם בואו לס' פאולו הכיר את שליח חב"ד, הרב **שבתי אלפרין**. "באתי כל בוקר להתפלל בבית-חב"ד והתחלתי ללמוד שם חסידות", הוא מספר. "את השיעור הראשון במועדון הנוער החלוצי שהקמתי, מסר הרב אלפרין..."

שנתיים לא-קלות עברו עליו שם. "מצד אחד כבר הייתי יהודי מאמין וקיימתי מצוות רבות, ומצד שני הייתי צריך להיות נאמן לשולחיי הקיבוצניקים..."

חיון עמוק

קודם שובו לארץ טס לחצר הרבי מליובאוויטש. כחודש שהה במחיצת הרבי. ביקור זה נהפך לנקודת המפנה המהותית ביותר בחייו. פעם אחת הביט בו הרבי וחיך אליו, "חיון עמוק, רחב ומביע כל-כך, המלווה אותי מאז ועד היום". הוא חזר עם משפחתו לקיבוץ וכיפה על ראשו. אחרי שנה עבר לירושלים.

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

צירים כאלה כדי 'להתלמד' (ללמוד את הלכות קידוש החודש, או טבע וגאוגרפיה בכלל), אבל בכל אופן אחר, אפילו בציר של 'חצי שמש', לא כדאי להיכנס לבעיה, ובפרט שהאיסור הוא מדאורייתא. מוטב שלא לעשותם, ואפילו שלא להשהותם אם נעשו.

אגב, איסור זה כולל גם דמות אדם לבדה, או דמות ארבע חיות המרכבה (שור, נשר, אריה ואדם) יחד (גם כאשר דמות האדם אינה מרכזית). לרוב הדעות, איסור דמות-אדם (שלא כדמות גרמי השמים) הוא רק בצורה בולטת (ולכן נוהג להתיר צילום), ויש מחמירים גם בצורה שוקעת או דר-ממדיית.

בדמות אדם האיסור הוא בגוף שלם, אפילו אם נעשה בדרך סכמטית (ללא כל הפרטים), ויש להחמיר גם בפנים שלמות (אבל לא ב'פרופיל' בלבד, או כשגמנו בו בבירור איבר בולט). יש מחמירים שלא לצייר גם צורה בולטת של בעל-חיים כלשהו (בשלמותו).

מקורות: מכלילת ס' יתרו. ע"ז מגב, ר"ה כד, יומא נד, תוד"ה כרובים. רמב"ם הל' ע"ז ספ"ט. טושו"ע י"ד ס' קמא ס"ד, י"ג. שו"ת יחזקאל דעת ח"ג ס' סג. והרה"ק התקשרות' גיליון רנח עמ' 18.

ס פר לנו, אבא, סיפור אמיתי, ביקשו ממנו ילדיו שבת אחת. טוביה, שהגיע לקיבוץ חוקוק כשש שנים קודם לכן, ושם נולדו לו ולרעייתו פנינה שלושת ילדיהם, חיפש מהר 'סיפור אמיתי'. על המדף עמד ספר תנ"ך שקיבל בצבא. הוא פתחו והחל לספר להם מההתחלה, מבראשית.

כשהגיע לסיפור היום השביעי של הבריאה, יום שבת, שאל אמיר, הבכור, בן השש: "איך יודעים שעכשיו שבת?". "פשוט מאוד, סופרים שבעה ימים", ענה. "ומה עושים בשבת?", הוסיף הילד לשאול. "נחים, חושבים...", אמר האב, ושלח את הילדים לארוחת-הצהריים. הוא עצמו פנה לעבודת יומו. לאחר הארוחה היו לילדיו עוד שאלות: "אם נחים, אז מה עושה אבא, ביום שבת, עם בגדי עבודה ושק כבסים על הגב ליד הטנדר?".

פתח להתבוננות

באפיזודה הזו, שהתרחשה לפני כארבעים שנה, רואה הצייר הנחשב ר' טוביה כץ ציון-דרך מרכזי בחייו. "מאז ומתמיד הייתי טיפוס של מחפש, בעל נפש של אמן. בקיבוץ אפשרו לי לצייר שלושה ימים בשבוע. ראיתי את הפער העמוק בין האידיאלים הנאצלים ובין ההתנהגות המעשית בקיבוץ. אבל רק כעת, כשהתייצבתי מול שאלות ילדיי, נפתח לי לפתע פתח להתבוננות. התחלתי לחפש את 'הסיפור האמיתי שלי'."

הוא נולד בתרצ"ז, בדובנו (אז בפולין). אביו היה חבר תנועת 'החלוץ' ועם זאת "יהודי מאוד". ברגע

צורות בעייתיות

שאלה: האם יש איסור של עבודה זרה על ציורים ותמונות של השמש, הירח והכוכבים?

תשובה: יש בציורים אלה בעיה, אך לא של עבודה זרה ממש, אלא 'מהלכות עבודה זרה'. זה אחד האיסורים הבולטים, שהתורה עצמה הוסיפה לו 'הרחקות', שאינן מן האיסור עצמו, מפני חומרת הדברים. נאמר בתורה (שמות כ,כ) "לא תעשון איתי", ופירשו חז"ל: "לא תעשו כדמות שמשיי, המשמשין לפני במוסר". איסור זה חל גם על דמויות המייצגות גרמי שמים, מזלות ומלאכים. האיסור חל גם על ציור וצילום שהוא דר-ממדי, ולא רק על פסלים ותבניות תלת-ממדיות. בטעם האיסור כתב הרמב"ם: "שלא יטעו בהן הטועין, וידמו שהן לעבודה (=זרה)".

יגעתו וגם שאלתי גדולים וטובים, ולא מצאתי צידוק ממשי לעובדה שציורים כאלה נפוצים בסמלי ארגונים ומוסדות תורניים, ואף בעלוני-מצוות. מותר לצייר

כץ והציור: גישה ייחודית, אמונה ואמנות

זה כחצי יובל שנים עומד ר' טוביה בראש מסלולי האמנות ברשימה ארוכה של מוסדות חינוך דתיים לבנות. הוא פיתח גישה ייחודית, הממזגת אמונה עם אמנות. בשבוע שעבר התכנסו בירושלים מאות מתלמידותיו, ליום עיון מיוחד, שבו גם צוין יום-הולדתו השבעים. שם גם הקריא שיר שכתב, המבטא את סגנון ציוריו: "להתלוות אל הקווים בירידתם ממרומים / בטרם הטביעו צורתם בחומר / ולגלותם חבויים בטבע / לדעת את שירת הקווים השבים לצור מחצבתם / שמים יורדים ארצה כדי שהארץ תוכל להתקרב לשמים / יש שמים בארץ".

גיליונות

שיחת השבוע

בעברית וברוסית

מופצים בכל רחבי ארה"ב

להזמנות ולפרסום אנא פנו:

917-892-4908

sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום ניתן לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של

הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

למבצעים מיוחדים בקרו באתר בעברית www.sky2000.com

SKY2000

ותק ונסיון שירות אישי מחירים ללא תחרות הנהלה חבדי"ת התמחות במיסות לישראל

הבאת לפנסה \$899 (כולל פיקס) ניו-יורק-ישראל

212.599.3333

60 E. 42 st. #712, NY, NY 10165

Levi Hartman
לוי הרטמן

Office: 718-871-8282 x128
Cell: 646-335-8818
Fax: 718-633-0499

www.levifunding.com

3910 14th Ave. Brooklyn NY 11218

דובר עברית

סופר סת"ם • **HaSofer**
RABBI MOSHE KLEIN
משה הלוי קליין

321 Kingston Avenue
718-221-2222

www.esofer.com
A HaSofer Company